

*Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Zakopanem*

OCENA

Stanu bezpieczeństwa sanitarnego na terenie powiatu tatrzańskiego w 2023 roku

SPIS TREŚCI

1. Podstawowe cele działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zakopanem	2
2. Działalność statutowa PSSE w Zakopanem w 2023 roku	3
1) Sekcja Nadzoru Epidemiologii – sytuacja epidemiologiczna.....	3
2) Sekcja Nadzoru Higieny Żywności, Żywnienia i Produktów Kosmetycznych.....	7
3) Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej.....	18
4) Stanowisko Pracy ds. Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży	23
5) Stanowisko Pracy ds. Nadzoru Higieny Pracy	26
6) Stanowisko Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	29
7) Oddział Laboratoryjny – Punkt Poboru Próbek	31
8) Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia	32
POSUMOWANIE	34

1. Podstawowe cele działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zakopanem

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego. Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne podejmują działania, mające na celu ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych na nadzorowanym przez siebie terenie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zakopanem wykonuje zadania przy pomocy podległej mu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zakopanem. Głównym celem działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zakopanem jest ochrona zdrowia publicznego oraz poprawa stanu sanitarnego powiatu tatrzańskiego poprzez:

- Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu na terenie powiatu tatrzańskiego.
- Prowadzenie efektywnej działalności kontrolnej oraz edukacyjnej i zdrowotnej wobec kontrolowanych zakładów, zmierzającej do wyegzekwowania przestrzegania obowiązujących przepisów prawa krajowego i europejskiego w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia.
- Kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących higieny środowiska, a zwłaszcza wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
- Przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez nowe narkotyki i prekursory narkotyków.
- Zapobieganie powstawaniu oraz szerzeniu się chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.
- Doskonalenie nadzoru sprawowanego przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Zakopanem z wykorzystaniem usług cyfrowych w tym Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS).
- Organizowanie, koordynowanie i nadzorowanie działalności oświatowo-zdrowotnej w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży powiatu tatrzańskiego oraz wypoczywających na terenie naszego powiatu.

Po trzech i pół roku obowiązywania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, a potem stanu zagrożenia epidemicznego spowodowanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 od 1 lipca 2023 r. na terenie Polski zostaje zniesiony stan zagrożenia epidemicznego. 5 maja 2023 r. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ogłosiła koniec pandemii COVID-19.

W 2023 roku pracownicy PSSE podejmowali wszystkie działania statutowe. Niezależnie od działań przeciwepidemicznych przez cały rok sprawowaliśmy zapobiegawczy i bieżący nadzór sanitarny, mający na celu ochronę mieszkańców powiatu tatrzańskiego oraz przebywających w nim turystów. Prowadziliśmy wzmożone działania kontrolne w obszarze żywienia, wypoczynku dzieci i młodzieży oraz bazy noclegowej, a także działania zapobiegające powstawaniu chorób zakaźnych i chorób zawodowych. Prowadziliśmy także intensywne

działania edukacyjne dotyczące m.in. bezpiecznego wypoczynku, profilaktyki chorób zakaźnych, podstawowych zasad higieny osobistej.

W 2023 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zakopanem znajdowało się **5737 obiektów**, w tym:

- **1865** obiektów żywnościowo-żywnościowych;
- **2910** obiektów komunalnych (m.in. hoteli i kwater prywatnych);
- **254** (180 obiektów przystosowanych do wypoczynku dzieci i młodzieży + 74 placówek stałych – szkoły, przedszkola, żłobki, itp.);
- **162** obiektów leczenia otwartego i zamkniętego;
- **350** zakładów pracy nadzorowanych przez HP oraz
- **123** w których prowadzony jest nadzór nad chemikaliami;
- **78** obiektów pod nadzorem PZ.

W 2023 roku wykonano ogółem **2812** kontroli, w tym:

- planowych – **1685**;
- doraźnych – **1127**
- wizytacji PZ- **71**

Przeprowadzono **734** wywiady epidemiologiczne.

W **270** obiektach ujawniono nieprawidłowości (wzrost o **4%** w stosunku do 2022 r.).

Wydano ogółem **652** decyzje merytoryczne. Decyzje merytoryczne dotyczyły poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów, zatwierdzenia nowych obiektów oraz zmian w nadzorowanych obiektach. Ponadto wydano **773** decyzje płatnicze, **194** opinie sanitarne, **192** postanowienia i **24** tytuły wykonawcze.

Nałożono **73** mandaty karne na kwotę **17 150 zł**.

W ramach nadzoru pobrano **1110 próbek** do badań laboratoryjnych (żywnienie + woda + mikrobiologia ludzka)

Plan kontroli wykonano w **99 %**.

2. Działalność statutowa PSSE w Zakopanem w 2023 roku

1) Sekcja Nadzoru Epidemiologii – sytuacja epidemiologiczna

Nadzór nad chorobami zakaźnymi - zapobieganie i zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi

Porównanie zachorowań na poszczególne jednostki chorobowe:

		2022 rok	2023 rok
1.	Zachorowania wykazane w meldunku MZ-56	3209	1538
2.	Zachorowania na salmonellozy	7	16
3.	Zakażenia bakteryjne wywołane przez <i>Clostridium difficile</i> ^{PL}	13	37
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe określone i nieokreślone	37	14
5.	Zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe	746	308
6.	w tym rotawirusy	187	20
7.	w tym norowirusy	31	30
8.	Biegunki u dzieci do lat 2	7	9

9.	Listerioza	1	1
10.	Płonica - szkarlatyna	43	131
11.	Choroba meningokokowa, inwazyjna - posocznica	1	0
12.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna – zespół wstrząsu toksycznego	2	2
13.	Róża	1	12
14.	Kiła	2	2
15.	Borelioza	17	6
16.	Osoby szczepione p/wścieklicznie	21	34
17.	Zachorowania na ospę wietrzną	436	287
18.	Nowo wykryte zakażenia HIV	3	3
19.	Świnka	2	2
20.	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae, inwazyjna - posocznica	5	12
21.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	0
22.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	1	1
23.	Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A	4	1
24.	Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B	0	0
25.	Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C	0	3
26.	Gruźlica	6	2
27.	COVID-19	1815	456
28.	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	-	95
29.	Zakażenie wirusem RSV	-	8

W zakresie dotyczącym nadzoru nad chorobami zakaźnymi

W 2023 roku odnotowano **1538** wszystkich zgłoszonych podejrzeń/zachorowań na choroby zakaźne, przeprowadzono **734** dochodzenia epidemiologiczne. Wywiady przeprowadzane i odnotowywane były w systemie SEPIS (System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej).

W roku 2023 odnotowano wzrost zachorowań na salmonellozę, szkarlatynę, różę, wzv typu C, wzrost zakażeń Streptococcus pneumoniae (posocznica) i Clostridium difficile (zakażenia szpitalne).

Spadek zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe o 36%.

Od roku 2023 w MZ-56 zgłaszane są zachorowania na grypę potwierdzone wynikiem szybkiego testu antygenowego oraz zakażenie wirusem RSV, natomiast od 1 lipca 2023 r. zniesiono meldunki MZ-55 o zachorowaniach i podejrzaniach zachorowań na grypę.

W związku z objawami ze strony układu oddechowe na grypę hospitalizowanych było 12 osób, a na RSV 8 osób (w tym dzieci do lat 2 – 5).

Nastąpił spadek zarejestrowanych zachorowań na choroby zakaźne zgłaszane zgodnie z raportem MZ-56 o ok. 52% (w 2020 – 2530, 2021 - 3468, w 2022 – 3209, w 2023 - 1538), związane to było ze spadkiem zachorowań na SARS-CoV-2 o 75 % oraz mniejszą liczbą wykonanych testów.

Zbiorowe zatrucia i zakażenia

W roku 2023 zarejestrowano 3 ogniska zakażenia chorobą przenoszoną drogą pokarmową. Dominującym czynnikiem etiologicznym były Norowirusy.

1 ognisko zakażenie *Salmonella enteritidis*

2 ognisk zakażenie Norowirusem

Ogółem na zakażenie narażonych było **338 osób** z tego zachorowało **122 osoby** w tym **104 dzieci**.

Występowanie ognisk epidemicznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

W 2 szpitalach zarejestrowano łącznie 13 ognisk szpitalnych. Dominującym czynnikiem etiologicznym zakażeń szpitalnych był wirus Sars CoV-2.

- 9 ognisk zakażenia Sars CoV-2;

Ponadto:

- 2 ogniska zakażenia *Clostridioides difficile*;
- 2 ogniska zakażenia *Klebsiella pneumoniae* NDM OXA-48.

Ogółem zakażonych zostało 68 pacjentów i 7 osób personelu. Zakażenia dotyczyły 2 szpitali:

- Szpitala Powiatowego w Zakopanem, ul. Kamieniec 10,
- Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego w Zakopanem, ul. Ciągłówka 9.

Realizacji szczepień ochronnych

Sekcja Nadzoru Epidemiologii ma pod nadzorem 16 obiektów, w których przeprowadzono 15 planowanych kontroli (2 w szpitalu + 12 w przychodniach i ośrodkach zdrowia + 1 centrum dializ) + 2 tematycznych.

W zakresie obowiązkowych szczepień ochronnych Sekcja Nadzoru Epidemiologii nadzoruje 13 024 dzieci i młodzieży urodzonych w latach 2004-2023.

Szczepieniami objęto:

- 94,3% dzieci przeciwko WZW typu B;
- 97,2% dzieci przeciwko błonicy – tężcowi;
- 96,7% dzieci przeciwko krztuścowi;
- 94,4% dzieci przeciwko *Poliomyelitis*;
- 95,1% przeciwko odrze – śwince – różyczce;
- 89,5% zakażenia *Haemophilus influenzae* typ B;
- 87,9% dzieci przeciwko *Streptococcus pneumoniae*;
- 96,8% przeciwko gruźlicy z rocznika 2023;
- 97,2% przeciwko gruźlicy z rocznika 2022;
- 65,6% przeciwko zakażeniom rotawirusowym z rocznika 2023;
- 87,9% przeciwko zakażeniom rotawirusowym z rocznika 2022.

W zakresie szczepień zalecanych nieobowiązkowych w punktach szczepień przeprowadzono następujące szczepienia:

- 37 osób przeciwko krztuścowi;
- 3 osoby przeciwko odrze-śwince-różyczce;
- 20 przeciwko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*;
- 95 osób w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B;
- 228 osób w ramach szczepień zalecanych przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B;

- 8 osób w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych przeciwko ospie wietrznej;
- 77 osób w ramach szczepień zalecanych przeciwko ospie wietrznej;
- 20 osób profilaktycznie przeciwko błonicy;
- 36 osób profilaktycznie przeciwko tężcowi;
- 1572 osób po narażeniu przeciwko tężcowi;
- 142 osób przeciwko *Streptococcus pneumoniae*;
- 14 w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych przeciwko ospie wietrznej;
- 37 osób w ramach szczepień zalecanych przeciwko ospie wietrznej;
- 13 osób profilaktycznie przeciwko tężcowi;
- 1471 osób zaczeponych po narażeniu przeciwko tężcowi;
- 135 osób w I półroczu zaszczepiło się przeciwko grypie;
- 984 osób w II półroczu zaszczepiło się przeciwko grypie;
- 43 dziewczynek zostało zaszczepionych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego;
- 4 chłopców zostało zaszczepionych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego;
- 5 osób przeciwko durowi brzuszemu;
- 2 osoby przeciwko japońskiemu zapaleniu mózgu
- 86 osób przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu;
- 10 przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A;
- 76 osób przeciwko *Neisseria meningitidis*.

W roku 2023 r. nikogo nie zaszczepiono przeciwko *Haemophilus influenzae* typu B;

Działania dotyczące osób uchylających się od szczepień

W 2023 r. wystawiono 37 upomnień wzywających do wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej (2022 rok – 18 upomnień) oraz 10 tytułów wykonawczych wraz z 10 wnioskami do Wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień (2022 rok – 14 tytułów wykonawczych i wniosków).

W roku 2023 do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej wpłynęły kolejne zgłoszenia osób uchylających się od szczepień, zgłoszono **30 małoletnich osób**, których rodzice odmówili szczepień.

Łącznie liczba **niezaszczepionych** dzieci **pod koniec roku 2023 wynosiła 134**.

W roku 2023 pracownicy PSSE zorganizowali dla dyrektorów i koordynatorów programów edukacyjnych w szkołach ponadpodstawowych prelekcję na temat chorób zakaźnych oraz szczepień ochronnych, jako jednego z najskuteczniejszych sposobów ich zapobiegania. Jedną z osób prowadzących prelekcję był lekarz medycyny z Ośrodka Zdrowia zajmujący się na co dzień szczepieniami ochronnymi.

W roku 2023 wysłano ok. 130 pism informacyjnych do rodziców dzieci uchylających się od szczepień ochronnych. Po otrzymaniu pism informacyjnych tylko kilkoro rodziców dopełniło obowiązku szczepień ochronnych u swoich dzieci.

Do PSSE w Zakopanem wpłynęły 2 zażalenia na prowadzone postępowanie egzekucyjne oraz 6 zażeń na wydane postanowienia oddalające zarzuty i uznające je za bezpodstawne. Wpłynęło również kilka wniosków o udzielenie informacji na temat szczepionek i prowadzonych postępowań egzekucyjnych. W ramach udzielania informacji na temat szczepień ochronnych, zarówno rodzicom jak i ruchom antyszczepionkowym, przedstawiane są zagrożenia jakie może spowodować niezaszczepienie dzieci, wiadomości na temat posiadanych szczepionek oraz czasu uodpornienia, a także przekazywane są dane statystyczne dotyczące niezaszczepionych dzieci.

Nadzór nad obiektami ochrony zdrowia

W zakresie nadzoru bieżącego nad warunkami higienicznosanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne Sekcja Nadzoru Epidemiologii w 2023 roku nadzorowała 175 obiektów.

Przeprowadzono 197 kontroli, w tym 171 planowych i 28 doraźnych w następujących grupach obiektów:

- szpitale (w tym przychodnie przyszpitalne, punkty szczepień i zespoły ds. zakażeń; szpitalnych) – 73 kontroli;
- przychodnie i ośrodki zdrowia – 36 kontroli;
- punkty szczepień– 13 kontroli;
- niezabiegowe praktyki lekarskie – 11 kontrola;
- zabiegowe praktyki lekarskie – 13 kontrole;
- praktyki lekarzy dentyków – 28 kontroli;
- praktyki pielęgniarek i położnych – 8 kontrole;
- rehabilitacje (poza oddziałami szpitalnymi) – 5 kontrola;
- laboratoria medyczne – 3 kontrola;
- centrum dializ – 2 kontroli;
- centrum krwiodawstwa – 1 kontrola;
- stacje wyjazdowe zespołów ratownictwa medycznego – 3 kontrole;
- inne niż powyżej – 4 kontroli (sprawdzające, tematyczne, interwencyjne np. zatrucia).

Placówki medyczne podjęły działania dostosowawcze do obowiązujących przepisów. Poprawiły stan techniczny, zainwestowały w nowoczesny sprzęt, co poprawiło przepustowość jednostek oraz umożliwiło polepszenie jakości świadczonych usług. Przeprowadzone kontrole kompleksowe wykazały 9 niezgodności dotyczących bieżącego stanu higienicznosanitarnego (7 w szpitalu, 1 w centrum dializ, 1 w zabiegowej praktyce lekarskiej). W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano nakazujące decyzje administracyjne. Nieprawidłowości odnotowane podczas kontroli w większości dotyczyły nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego obiektów (8 kontroli). W 2 kontrolach wykazano nieprawidłowości w zakresie procedur sanitarno-higienicznych. Ogółem jednostki zasługują na ocenę dobrą.

2) Sekcja Nadzoru Higieny Żywności, Żywnienia i Produktów Kosmetycznych

Nadzór nad obiektami.

W zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego Sekcja Nadzoru Higieny Żywności, Żywnienia i Produktów Kosmetycznych w obsadzie **8-osobowej** nadzorowała w 2023 r. **1865 zakładów**.

Liczba obiektów w wybranych grupach w 2023 r. kształtowała się następująco:

- żywienia zbiorowego otwartego - **840**
- żywienia zbiorowego zamkniętego - **433**
- zakładów obrotu artykułami spożywczymi – **495**
- zakładów produkcji środków spożywczych – **68**
- transportu środków spożywczych – **2**
- obrotu przedmiotów użytku - **25**
- zakłady usług cateringowych - **4**

W 2023 r. skontrolowano 63% nadzorowanych zakładów (zgodnie z założeniami wieloletniego planu budżetowego). **45%** oceniono na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego zakładu.

Plan pracy zrealizowano w 100%, oraz w **94%** wg założeń dot. działań nieplanowych kontroli.

Przeprowadzono 1539 kontroli zakładów żywnościowo-żywnościowych i **5 kontroli** obiektów obrotu przedmiotami użytku, w tym **190 kontroli interwencyjnych**.

172 kontrole były negatywne, co stanowi 11% wszystkich wykonanych kontroli. **Kontrole nieplanowane** stanowią **46%** wszystkich wykonanych kontroli.

Nałożono **66 mandatów** na kwotę **15 450 złotych**.

W 2023 r. nie kierowano **wniosków do Sądu**, nie sporządzano **akt oskarżenia**, natomiast skierowano **1 zawiadomienia do prokuratury**:

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z podejrzeniem o wykorzystanie danych innego producenta na etykiecie zakwestionowanego produktu spożywczego tj. miodu, w wyniku przeprowadzonej kontroli interwencyjnej w obiekcie tymczasowym.

Lp.	MZ-48 Dział I	PRODUK CJA	OBROT	ŻYWIENIE ZBIOROWE TYPU OTWARTE GO	ŻYWIENIE ZBIOROWE TYPU ZAMKNIĘ TEGO	OBIEKTY OBROTU PU	ZAKŁADY USŁUG CATERING OWYCH	OGÓŁEM
		2023	2023	2023	2023	2023	2023	2023
1.	Liczba obiektów w nadzorze sanitarnym	68	495	840	43	25	4	1865
2.	Liczba obiektów zatwierdzonych	2	45	53	26	0	1	127
3.	Liczba obiektów skontrolowanych	50	305	468	350	4	1	1178
4.	Liczba obiektów ocenionych wg arkusza oceny stanu	47	195	383	207	3	0	835
5.	Liczba obiektów zaklasyfikowanych do kategorii niskiego ryzyka (N)	10	134	51	0	25	0	220
6.	Liczba obiektów zaklasyfikowanych do kategorii średniego ryzyka (S)	25	65	442	89	0	0	621
7.	Liczba obiektów zaklasyfikowanych do kategorii wysokiego ryzyka (W)	33	296	347	344	0	4	1024
8.	Liczba obiektów z wdrożonym systemem GHP i GMP	64	460	794	430	25	4	1777
9.	Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami systemu HACCP	63	418	764	404	25	3	1677

10.	Liczba przeprowadzonych kontroli	59	461	606	412	5	1	1544
11.	Liczba kontroli interwencyjnych	2	105	49	34	0	0	190
12.	Liczba wydanych decyzji zarządzających	0	5	5	2	0	0	12
13.	Liczba decyzji ograniczenia produkcji lub unieruchomienia zakładu	0	1	0	1	0	0	2
14.	Liczba decyzji wycofania produktu z obrotu	0	0	0	0	0	0	0
15.	Liczba nałożonych mandatów karnych	1	30	24	11	0	0	66
16.	Kwota nałożonych mandatów	300	7700	4400	3050	0	0	15450
17.	Liczba wniosków o ukarania	0	15	0	2	0	0	17
18.	Do Sądu Grodzkiego	0	0	0	0	0	0	0
19.	Liczba wniosków o nałożenie kar pieniężnych przez PWIS	0	15	0	2	0	0	17
20.	Liczba aktów oskarżenia i zawiadomień do prokuratury	0	0	0	0	0	0	0
21.	Liczba pobranych próbek	7	99	0	1	2	0	109
22.	Liczba próbek zakwestionowanych	2	0	0	0	0	0	2

W 2023 roku pod nadzorem znajdowało się 1865 zakładów, z czego do kategorii:

- niskiego ryzyka (N) zakwalifikowano **220 obiektów (12%)**,
- średniego ryzyka (S) zakwalifikowano **621 obiektów (33%)**,
- wysokiego ryzyka (W) **1024 obiektów (55%)**.

Analiza oceny stanu sanitarnego w poszczególnych grupach obiektów:

1. Nie we wszystkich **zakładach produkcji** dokonano oceny stanu sanitarnego, ponieważ nie były ujęte w planie na rok 2023 (nie stanowią obiektów wysokiego ryzyka). W produkcji oceniono 47 obiektów, co stanowi 86% planu obiektów produkcji. Natomiast nie dokonano oceny stanu sanitarnego na podstawie arkusza oceny zakładów w 9 obiektach:

3 ciastkarniach, 1 innej wytwórni żywności, 3 zakładów produkcji domowej, 1 zakładu garmazeryjnego oraz 1 wytwórni lodów. Jedna ciastkarnia została zlikwidowana, pozostałe obiekty podmiot miał zawieszoną działalność przez cały rok, natomiast w obiektach produkcji domowej podczas próby podjęcia kontroli nie prowadzona była produkcja żywności. W zamian skontrolowano dodatkowo jedną piekarnię, 2 małe gastronomie, 2 obiekty obrotu żywnością,

oraz 4 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego. W zakładach produkcji żywności system HACCP wdrożono w 63 obiektach, co stanowi 93% obiektów znajdujących się pod nadzorem w tej grupie. W zakładach produkcyjnych 48% obiektów zaklasyfikowanych jest do kategorii wysokiego ryzyka, 37% zaklasyfikowanych do kategorii średniego ryzyka, natomiast tylko 15% do kategorii niskiego ryzyka. W 2023 roku dokonano wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej dwóch obiektów produkcji żywności tj. wytwórnia lodów oraz zakład produkcji piwa- browar.

2. Nie we wszystkich **sklepach i kioskach spożywczych, hurtowniach, obiektach ruchomych i tymczasowych oraz innych obiektach obrotu żywnością** dokonano oceny stanu sanitarnego, ponieważ nie były ujęte w planie na rok 2023 (obiekty te kontrolowane są 1 x na 2 lata). W obrocie oceniono 195 obiektów, co stanowi 96% planu obiektów obrotu. Nie dokonano oceny stanu sanitarnego na podstawie arkuszy 12 obiektów ruchomych i tymczasowych (brak możliwości zlokalizowania) oraz jednego kiosku spożywczego, natomiast dodatkowo dokonano oceny stanu sanitarnego na podstawie arkuszy 5 sklepów spożywczych. W 2023 r. dokonano zatwierdzenia 45 zakładów obrotu żywnością, w tym 11 sklepów spożywczych, 1 magazynu hurtowego oraz 33 obiektów ruchomych i tymczasowych. System HACCP wdrożono w 418 obiektach, co stanowi 84% obiektów znajdujących się pod nadzorem w tej grupie. 60% obiektów zaklasyfikowanych jest do kategorii wysokiego ryzyka, 13% zaklasyfikowanych do kategorii średniego ryzyka, natomiast 27% do kategorii niskiego ryzyka. W tej grupie obiektów odnotowano największą ilość, tj. 266 kontroli nieplanowanych doraźnych, są to kontrole interwencyjne wynikające z powiadomień w systemie RASFF oraz ze zgłoszonych sygnałów obywatelskich. Dużą część stanowiły kontrole tematyczne z poboru prób żywności. Przeprowadzono 50 takich kontroli, podczas których pobrano 99 próbek żywności do badań, co stanowi 91 % wszystkich pobranych próbek. W grupie obiektów obrotu żywnością nałożono największą ilość mandatów karnych, tj. 30 mandatów na kwotę 7700 zł.
3. W zakładach **żywienia zbiorowego typu otwartego** oceniono 383 obiekty, co stanowi 101% planu obiektów żywienia zbiorowego otwartego. W małej gastronomii oceniono 152 obiekty, restauracji natomiast 231. Dokonano oceny dodatkowo 4 obiektów żywienia zbiorowego otwartego. Przyczyną wykonania dodatkowych kontroli w tej grupie były niedobory kontroli w innych grupach wynikających z likwidacji lub zawieszenia obiektów. W 2023 r. dokonano zatwierdzenia 53 zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w tym 46 obiektów małej gastronomii. Nie planowano kontroli w niektórych drink barach, ze względu na mały stopień zagrożenia i pozytywną ocenę w roku ubiegłym. Nie oceniono obiektów zatwierdzonych w roku 2023 r. W zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego system HACCP wdrożono w 764 obiektach, co stanowi 91% obiektów znajdujących się pod nadzorem w tej grupie. W zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego 41% obiektów zaklasyfikowanych jest do kategorii wysokiego ryzyka, 53% zaklasyfikowanych do kategorii średniego ryzyka, natomiast tylko 6% do kategorii niskiego ryzyka. Odnotowano również dużą ilość, tj. 223 kontroli nieplanowanych doraźnych, są to kontrole interwencyjne w związku ze zgłoszonymi sygnałami obywatelskimi oraz kontrole odbiorowe. W grupie obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego nałożono dużą ilość mandatów karnych, tj. 24 mandaty na kwotę 4400 zł.
4. W zakładach **żywienia zbiorowego typu zamkniętego** oceniono 207 obiektów, co stanowi 106% wykonanego planu kontroli obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego. Dokonano

dodatkowo oceny 12 obiektów żywienia zbiorowego typu zamkniętego. Powodem wykonania dodatkowego planu w tej grupie, było brak możliwości przeprowadzenia kontroli w innych grupach. Podczas ferii oraz wakacji skontrolowano również obiekty letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży. W niektórych przeprowadzono tylko kontrole tematyczne - akcyjne. W pozostałych obiektach (szkoły, przedszkola, internaty, szpitale, domy opieki itp.) dokonano oceny stanu sanitarnego. W 2023 r. zatwierdzono 26 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym 7 stołówek w domach wczasowych, 1 przedszkole, 17 stołówek szkolnych, w tym 13 w systemie cateringowym, 1 zakład żywienia w domach opieki społecznej. System HACCP wdrożono w 404 obiektach, co stanowi 93% obiektów znajdujących się pod nadzorem w tej grupie. 79% obiektów zaklasyfikowanych jest do kategorii wysokiego ryzyka, 21% zaklasyfikowanych do kategorii średniego ryzyka, natomiast 0% do kategorii niskiego ryzyka. W tej grupie odnotowano również dużą ilość, tj. 206 kontroli nieplanowanych doraźnych, są to kontrole tematyczne obiektów kolonijnych w sezonie letnim i zimowym.

5. Liczba **środków transportu** w ewidencji w 2023 roku wynosiła 2. Środki transportu nie były ujęte w planie kontroli na 2023 rok.
6. W zakładach **usług cateringowych** w ewidencji w 2023 roku znajdowały się 4 obiekty, które nie były ujęte w planie kontroli na 2023 rok. W 2023 r. dokonano zatwierdzenia jednego zakładu usług cateringowych.
7. W obiektach **obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością** oceniono 3 obiekty, co stanowi 100% planu. Skontrolowano natomiast 4 obiekty z tej grupy. System HACCP wdrożono w 25 obiektach, co stanowi 100% obiektów znajdujących się pod nadzorem w tej grupie. Wszystkie obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, tj. 25 obiektów w ewidencji na 2023 r. zakwalifikowane są do kategorii niskiego ryzyka.

Obiekty, które uzyskały decyzję zatwierdzenia w 2023 r. nie zostały ocenione, gdyż nie były one ujęte w planie pracy.

We wszystkich ocenianych obiektach najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- stan techniczny pomieszczeń, stan techniczny ścian i sufitów, podłóg,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu,
- stan sanitarnohigieniczny pomieszczeń żywieniowych,
- nieprawidłowości dotyczące znakowania artykułów spożywczych pakowanych jednostkowo,
- brak dokumentacji z zakresu GHP/GMP oraz zasad systemu HACCP, zapisów z monitoringu CCP,
- artykuły spożywcze po terminie przydatności do spożycia.

Postępowanie administracyjne:

- W roku 2023 wydano **127 decyzji zatwierdzających zakłady** oraz **234 decyzje zatwierdzające** zmianę podmiotu prowadzącego działalność żywieniowo-żywnościową w zakładach lub zmianę zakresu działalności lub funkcjonalności zakładów.
- Wydano **141 zaświadczeń** o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
- W wyniku kontroli, podczas których stwierdzono naruszenie wymagań higienicznych i zdrowotnych ustalono **293** opłaty za wykonane czynności kontrolne w drodze **decyzji płatniczych**.

- Podczas działań inspekcyjnych nałożono **66 mandatów karnych** na łączną kwotę **15 450 zł**.

PPIS wydał **6 decyzji administracyjnych nakazujących** usunięcie stwierdzonych uchybień sanitarno-technicznych, w ustalonym terminie. Decyzje dotyczyły złego stanu technicznego sufitu i podłóg, półek i regałów w pomieszczeniach żywieniowych w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego, braku zlewu do mycia żywności w przygotowalni wstępnej oraz ubytków w płytkach w podłodze na sali konsumpcyjnej w zakładach żywienia zbiorowego otwartego, stanu technicznego podłóg na sali konsumpcyjnej w obiekcie małej gastronomii oraz stanu technicznego pomieszczenia socjalnego w obiekcie obrotu żywnością.

PPIS wydał **4 decyzje administracyjne umorzenia postępowania administracyjnego**. Decyzje umorzenia dotyczyły: rezygnacji z prowadzenia działalności żywieniowej przez przedsiębiorcę, zmiany podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w obiekcie, rezygnacji z pracy pracownika, który nie okazał orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych podczas kontroli obiektu.

PPIS w Zakopanem wydał 2 decyzje administracyjne nakazujące wstrzymanie działalności w związku z:

- Obiekt nie posiadał decyzji zatwierdzającej na prowadzony zakres działalności, tj. sprzedaż serków regionalnych luzem podawanych w opakowaniach jednorazowego użytku. Podmiot prowadził tę działalność bez zapewnienia warunków chłodniczych do przechowywania serków regionalnych, bez odpowiedniej dokumentacji, w tym HACCP, instrukcji GHP i GMP, orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych pracownika.
- Obiekt nie posiadał decyzji zatwierdzającej na prowadzony zakres działalności, tj. żywienie zbiorowe zamknięte od surowca do gotowej potrawy, na naczyniach wielokrotnego użycia. Podmiot prowadził tę działalność bez zapewnienia warunków technicznych i sanitarnych, tj. brak zmywalni naczyń stołowych, brak przygotowalni wstępnej, brak zlewu do mycia żywności w kuchni, brak umywalki do mycia rąk dla personelu w pomieszczeniu kuchni. Nie zapewniono odpowiedniej dokumentacji, w tym HACCP, instrukcji GHP i GMP, rejestrów temperatur z urządzeń chłodniczych/mroźniczych, orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu.

PPIS w Zakopanem wydał **3 postanowienia**, w tym **2 postanowienia** o sprostowaniu omyłki pisarskiej w obiekcie obrotu żywnością i obiekcie żywienia zbiorowego otwartego oraz **1 postanowienie** o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia wykonania obowiązków zawartych w decyzji nakazującej, stwierdzającej niezachowanie właściwych warunków do mycia warzyw okopowych - brak zlewu do mycia żywności w przygotowalni wstępnej, w wysokości 1000 zł, w zakładzie żywienia zbiorowego otwartego. PPIS w Zakopanem wezwał zobowiązanego do wykonania obowiązków określonych w postanowieniu w wystawionym **tytule wykonawczym o charakterze niepieniężnym**.

Nie wydano **decyzji zakazu wprowadzenia produktu do obrotu**.

Skierowano **17 wniosków do MPWIS o nałożenie kary pieniężnej** za prowadzeniem działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru oraz za nieprzestrzegania wymagań w zakresie znakowania środków spożywczych pakowanych jednostkowo, tj. przetwory z runa leśnego, miody.

Pobór prób:

W ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu zgodnie z planem poboru próbek na 2023 r. pobrano 108 próbek, w tym w kierunku mikrobiologii 45, a w kierunku badań fizykochemicznych 63. Wszystkie próbki przekazywane są do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie Dział Laboratoryjny. Przekazano 108 próbek (w tym 21 x metale, 45 x mikrobiologia, 2x karbominian etylu, 8 x mikotoksyny, 2x azotany, 2x antybiotykooporność, 4x WWA, 2x MCPD i pochodne, 9 x histamina, 6 x substancje dodatkowe, 2 x pestycydy, 1x akryloamid, 4x materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością).

W 2023 r. zdyskwalifikowano 2 próbki żywności w związku przekroczeniem NDP ochratoksyny A w mące żytniej T.2000 razowej.

Natomiast w 5 próbkach stwierdzono przekroczenie liczby Enterobacteriaceae jtk w 1 gw (5 z 5 próbek) w badanych lodach z automatu, przekroczenie wyniku dotyczyło parametrów higieny procesu, o czym poinformowano producenta lodów z automatu, w celu analizy procesu produkcji pod kątem higienicznym.

Plan poboru próbek został zrealizowany w 100%.

Ponadto pobrano dodatkowo 1 próbkę doraźną (pozaplanową) zbadaną na zawartość mikotoksyn - ochratoksyny A w mące żytniej T.2000 razowej, ze względu na konieczność pobrania dodatkowej próbki reprezentatywnej, po otrzymaniu wyniku przekraczającego NDP ochratoksyny A w badanej próbce mąki pobranej w ramach urzędowej kontroli żywności. W próbce doraźnej- mące żytniej T.2000 razowej ponownie stwierdzono przekroczeniem NDP ochratoksyny A.

Nadzór nad suplementami diety.

W ramach nadzoru nad suplementami diety w podległych obiektach przeprowadzono 16 kontroli interwencyjnych, w związku z suplementami diety zgłoszonymi do systemu RASFF oraz sporządzono 3 notatki służbowe z przeprowadzonych rozmów telefonicznych z właścicielami aptek. Przeprowadzono również 13 kontroli interwencyjnych w związku z przekazanymi zgłoszeniami przez MPWIS w Krakowie w sprawie nieprawidłowej reklamy produktów prezentowanych jako suplementy diety i wprowadzanych do obrotu za pośrednictwem stron internetowych oraz portalu allegro.pl.

Ponadto przeprowadzono przegląd stron internetowych oraz platformy allegro.pl w celu weryfikacji czy podmioty z nadzorowanego przez nas terenu nie wprowadzają do obrotu suplementów diety/produktów nieprawidłowo reklamowanych i prezentowanych lub zawierające substancje niedozwolone.

Sygnaly obywatelskie:

W ramach kompetencji Sekcja rozpatrywała w 2023 roku **117 wniosków** (sygnałów od mieszkańców i gości powiatu):

Lp.	Wniosek	Ilość/w tym zasadnych
1.	niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych' przeterminowane' przechowywanie art. spożywczych wymagających warunków	46/19

	chłodniczych poza chłodnią' dolegliwości zdrowotne po spożyciu posiłku	
2.	nieprawidłowe oznakowanie środków spożywczych	7/7
3.	niewłaściwy stan sanitarny obiektów	32/13
4.	niewłaściwe postępowanie z odpadami	1/0
5.	uciążliwości związane z działalnością obiektów żywnościowo żywniowych - hałas; -smród;-inne	1/0
6.	nieprawidłowości dotyczące posiłków w zakładach żywienia zbiorowego jakość posiłków	18/3
7.	brak decyzji PIS na prowadzenie działalności	3/3
8.	warunki przechowywania artykułów spożywczych	2/1
9.	stan techniczny urządzeń i sprzętu	2/0
10.	brak dostępu do toalety dla klientów	2/0
11.	sprzedaż internetowa dotycząca suplementu diety	1/0

52 wnioski uznano za zasadne;

52 wnioski uznano za bezzasadne;

13 nie przeprowadzono kontroli sanitarnej - obiekt nie zidentyfikowano lub brak prowadzenia działalności;

21 wniosków przekazano częściowo do rozpatrzenia według właściwości innej instytucji;

18 wniosków było anonimowych.

W 104 przypadkach przeprowadzono kontrole sanitarne, w 13 przypadkach nie przeprowadzono kontroli sanitarnej – sporządzono adnotacje służbową, tj. nie zidentyfikowano obiektu w danym miejscu lub obiekt nie prowadził działalności żywieniowej przez dłuższy okres czasu, w 21 przypadkach częściowo rozpatrzono sprawę zgodnie z kompetencjami oraz przekazano sprawę do rozpatrzenia według właściwości do innej instytucji. Nałożono 30 mandatów karnych na kwotę 7250 zł. Udzielono 48 odpowiedzi pisemnych, w 56 przypadkach nie udzielono odpowiedzi, w części wniosków z uwagi na brak adresata. W przypadku wniosków uznanych za zasadne wdrożono postępowanie administracyjne oraz wydano decyzje płatnicze. Ponadto w związku z podjętymi kontrolami interwencyjnymi sporządzono 16 wniosków o nałożenie kary pieniężnej do MPWIS w Krakowie, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dot. braku zatwierdzenia i wpisu obiektu do rejestru PIS oraz nieprawidłowego znakowania produktów spożywczych. W związku z powyższym MPWIS w Krakowie nałożył dotychczas 15 kar pieniężnych na kwotę 6900 zł, natomiast 2 wnioski o wymierzenie kary pieniężnej są obecnie rozpatrywane, postępowanie administracyjne w toku.

Podczas kontroli interwencyjnych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

Lp.	Rodzaj nieprawidłowości	Ilość
1.	brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych	9
2.	brak dokumentacji HACCP, prowadzenia monitoringu temperatur,	7

	rejestr dostaw towaru	
3.	niewłaściwy stan techniczny w obiekcie	7
4.	brak dokumentów dotyczących postępowania z odpadami komunalnymi, pokonsumpcyjnymi, zużytymi tłuszczami	4
5.	brak wyniku badania lodów z automatu	1
6.	brak zabezpieczenia pieczywa przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi	2
7.	niewłaściwa higiena personelu - brak nakrycia głowy	1
8.	brak segregacji artykułów spożywczych w urządzeniach chłodniczych	1

Obiekty niezgodne z wymogami:

W 2023 r. **nie wykazano zakładów niezgodnych** (wg arkusza oceny stanu sanitarnego) w grupie obiektów ocenianych.

Zatrucia pokarmowe:

Zgłoszono i opracowano **3 ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego** w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego. Wszystkie ogniska dotyczyła uczestników kolonii (dzieci + personel), W 2 ogniskach stwierdzono czynnik etiologiczny i drogi szerzenia człowiek – człowiek i był to norowirus. W 1 ognisku przyczyną była Salmonella Enteritidis. Na podstawie zebranych wywiadów, objawów oraz po rozmowach z lekarzami, którzy wskazywali na wirusowe zakażenie jelit odstąpiono od pobierania próbek żywności.

Bloki żywienia w szpitalach:

Pod nadzorem PPIS w Zakopanem w 2023 roku znajdowały się 4 bloki żywienia w szpitalach.

W jednym szpitalu funkcjonuje tradycyjna kuchnia, a w trzech szpitalach posiłki dostarczane są w zakresie cateringu.

- Tradycyjna kuchnia znajduje się w Uniwersyteckim Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjny w Zakopanem przy ul. Balzera 15.

Do kuchni:

- Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego im. dr. S. Jasińskiego w Zakopanem, ul. Ciągłówka 9;
- Szpitala Powiatowego im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, ul. Kamieniec 10;
- Szpitala Specjalistycznego Chorób Płuc „Odrodzenie” im. Klary Jelskiej w Zakopanem, ul. Gładkie 1,

dowożone są posiłki przez firmę cateringową Wiatr Tomasz „Szałas na Polanie”, Restauracja Polana Restauracja w Starym Młynie, Za Torem 21 d, 34-520 Poronin.

Ogółem w blokach żywienia w szpitalach **przeprowadzono 4 kontrole**.

W Uniwersyteckim Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjny w Zakopanem przy ul. Balzera 15 podczas kontroli kompleksowej stwierdzono zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń zmywalni naczyń i magazynów, który został poprawiony w wyznaczonym terminie. Kontrola sprawdzająca bez uwag.

W Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym im. dr. S. Jasińskiego w Zakopanem, ul. Ciągłówka 9 przeprowadzono kontrolę kompleksową - bez uwag.

W Szpitala Powiatowego im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, ul. Kamieniec 10 przeprowadzono 2 kontrole kompleksowe. Jedna dotyczyła kuchенок oddziałowych – kontrola pozytywna, natomiast druga kontrola dotyczyła podmiotu obsługującego catering. Wydano jedno

zalecenie dotyczące stanu funkcjonalnego, niezgodność usunięto podczas kontroli.

W Szpitala Specjalistycznego Chorób Płuc „Odrodzenie” im. Klary Jelskiej w Zakopanem, ul. Gładkie 1 przeprowadzono 1 kontrolę kompleksową - bez uwag.

We wszystkich szpitalach przeprowadzono **skróconą ocenę żywienia na podstawie 10- dniowego jadłospisu.**

Akcje prowadzone w 2023 roku:

W sezonem letnim kontrolowane są schroniska górskie oraz obiekty znajdujące się przy trasach turystycznych. W 2023 r. **skontrolowano 2 schroniska górskie.** Są to budynki znajdujące się na terenie Polskich Tatr i Tatrzańskiego Parku Narodowego. Schroniska istnieją od lat przedwojennych i powojennych, stopniowo są rozbudowywane oraz remontowane. Schronisko w Dolinie Pięciu Stawów jest jedynym do którego nie prowadzi droga dojazdowa. Do najwyższej położonego schroniska w Polskich Tatrach zaopatrzenie dostarczane jest za pomocą specjalnego wyciągu towarowego. Wszystkie schroniska posiadają własne ujęcia wody. Woda badana jest 1 raz w roku w sezonie turystycznym.

W związku z odbywającymi się **na terenie powiatu tatrzańskiego imprezami:**

- **Pucharem Świata w Skokach Narciarskim w Zakopanem** w miesiącu styczniu przeprowadzono 45 kontroli (32 kompleksowych, 13 tematycznych) obiektów umiejscowionych w okolicach Wielkiej Krokwi. Są to obiekty żywienia zbiorowego otwartego (restauracje, mała gastronomia) oraz zamkniętego (hotele, domy wczasowe). Ponadto zorganizowano wspólne kontrole z Policją i Strażą Miejską w celu skontrolowania obiektów tymczasowych, rozkładanych na czas trwania imprezy. Podczas trwania skoków pracownicy PPIS w Zakopanem pełnią 24 godzinne dyżury pod telefonami.

- **III Igrzyskami Europejskimi Kraków – Małopolska** od 27 czerwca do 1 lipca 2023 roku przeprowadzono 33 kontrole (24 kompleksowych, 6 tematycznych, 2 sprawdzające, 1 interwencyjna) obiektów umiejscowionych w okolicach Wielkiej Krokwi. Zatwierdzono i wpisano do rejestru 2 punkty tymczasowe do obsługi Igrzysk Europejskich tj. Punkt gastronomiczny w Pawilonie Średniej Krokwi oraz Punkt gastronomiczny w Pawilonie Wielkiej Krokwi.

- Wzmożono nadzór nad **sprzedażą serków regionalnych na stoiskach ruchomych i tymczasowych** zlokalizowanych w powiecie tatrzańskim. W sezonie letnim przeprowadzono 43 kontrole (15 kompleksowych, 11 tematycznych, 11 sprawdzających, 6 interwencyjnych) obiektów umiejscowionych na ul. Krupówki oraz na drodze pod Gubałówką w Zakopanem.

- Ponadto podczas ferii i wakacji organizowane są działania kontrolno-rewencyjne na terenie powiatu tatrzańskiego pod kątem ujawnienia nieprawidłowości w obiektach prowadzących działalność turystyczno-noclegową przez tzw. zespolone służby, w skład, których wchodzi przedstawiciele Delegatury Kuratorium Oświaty w Nowym Targu i Komendy Powiatowej Policji w Zakopanem pracownicy PSSE w Zakopanem. Akcje te noszą nazwę „**Bezpieczne wakacje**” oraz „**Bezpieczne ferie**”.

Podczas akcji „**Bezpieczne ferie**” przeprowadzono łącznie 63 kontrole (kompleksowe, tematyczne i interwencyjne) obiektów prowadzących żywienie w okresie zimowym. W 4 obiektach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły w szczególności braku dokumentu potwierdzającego odbiór odpadów- zużytych tłuszczu.

Podczas akcji „**Bezpieczne wakacje**” przeprowadzono łącznie **89** kontroli (kompleksowych, tematycznych i interwencyjnych) obiektów prowadzących żywienie w okresie letnim. Nałożono

3 mandaty karne na kwotę 950 zł. Mandaty nałożono za brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu, nieprawidłową odzież ochronną personelu, nieprawidłowy stan sanitarnohigieniczny kuchni i zaplecza oraz brak zapisów z monitoringu CCP określonych w dokumentacji HACCP.

W ramach systemu **RASFF przeprowadzono 69 kontroli** oraz sporządzono 38 adnotacji służbowych w związku z prowadzonymi dochodzeniami. W trakcie kontroli nie stwierdzono produktów, co do których należałoby wydać decyzję nakazującą ich wycofanie. Podmioty we własnym zakresie dokonały wycofania z obrotu środka spożywczego. Przeprowadzono **2 szkolenia wewnętrzne** dotyczące systemu RASFF dla 8 pracowników.

Współpraca z innymi instytucjami:

W 2023 roku Sekcja Nadzoru Higieny Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych współpracowała na zasadzie wymiany informacji z:

- Państwową Inspekcją Weterynaryjną w Nowym Targu,
- Państwową Inspekcją Farmaceutyczną w Krakowie,
- Komendą Powiatową Policji w Zakopanem i Strażą Miejską,
- Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Zakopanem,
- Prokuraturą Rejonową w Zakopanem,
- Urzędem Skarbowym w Zakopanem,
- Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w Zakopanem,
- Państwową Inspekcją Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Krakowie,
- Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Zakopanem,
- Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Krakowie, Oddziałem Terenowym w Zakopanem,
- Terenowym Zespołem Doradztwa Rolniczego Małopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Nowym Targu,
- Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Rzeszowie i w Krakowie
- Urzędami Gmin na terenie powiatu tatrzańskiego
- Urzędem Miasta Zakopane
- Zakopiańskim Centrum Kultury,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Nowym Targu, Nowym Sączu, Krakowie, Krośnie, Siemiatyczach, Bielsku-Białej, Przemyślu

Podsumowanie.

Zauważalna poprawa stanu technicznego i sanitarnego zakładów żywnościowo-żywnościowych wynika ze wzrostu świadomości podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w zakładach, kadry kierowniczej i personelu. Obiekty stare, niespełniające warunków są likwidowane, natomiast nowe obiekty, powstają zgodnie z obowiązującymi przepisami. Nastąpił wzrost liczby obiektów z wdrożonym systemem **GHP i GMP o 4%** oraz z wdrożonym systemem **HACPP o 3%**.

Specyficzny turystyczno - rekreacyjny charakter Zakopanego i jego okolic, a tym samym całego terenu nadzorowanego przez przedstawicieli PPIS w Zakopanem powoduje, że nadzór nad większością obiektów sezonowych jest możliwy jedynie w określonym czasie. W okresie zimowym prowadzony jest nadzór nad obiektami znajdującymi się przy wyciągach narciarskich oraz nad obiektami, w których organizowane są zimowiska. W okresie letnim kontrole

prowadzone są w obiektach przy trasach turystycznych, domach wczasowych, obiektach kolonijnych oraz małej gastronomii działającej tylko w okresie sezonu letniego. W tym okresie wzrasta ilość wniosków (sygnałów obywatelskich) składanych przez turystów na jakość serwowanych potraw lub zły stan sanitarnohigieniczny nadzorowanych obiektów oraz zgłaszane są zatrucia pokarmowe.

3) Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

W zakresie nadzoru bieżącego nad warunkami higieny środowiska, higieny wypoczynku i rekreacji oraz stanu higienicznego nieruchomości, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej, w której zatrudnionych jest 5 pracowników, nadzorowała następujące grupy obiektów wymienione poniżej i wykonała **376 kontroli kompleksowych** z zaplanowanych 395 oraz wykonała **124 kontrole doraźne** ze 108 planowanych:

Wykaz kontroli z rozbiciem na rodzaje obiektów:

Lp.	Nazwa grupy obiektów	ROK 2023			Kontrole negatywne	
		wg ewidencji na 31.XII. 2023	Kontrole planowe	Kontrole doraźne		
1.	Szpitalne	4	4	1	0	
2.	Domy pomocy społecznej	1	1	1	0	
3.	Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	1	0	1	0	
4.	Noclegownie	1	1	0	0	
5.	Pralnie pozaszpitalne	8	3	1	0	
6.	Zakłady fryzjerskie	47	24	0	1	
7.	Zakłady kosmetyczne	54	49	3	0	
8.	Zakłady tatuażu	4	3	1	1	
9.	Zakłady odnowy biologicznej	22	22	2	1	
10.	Solaria (funkcjonujące samodzielnie)	3	1	0	0	
11.	Zakłady świadczące więcej niż jedną usługę (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu)	3	4	0	0	
12.	Dworce PKP/PKS/BUS (w miastach), porty lotnicze, przystanie (całoroczne)	5	3	1	0	
13.	Obiekty świadczące	Hotele	49	16	6	4

14.	usługi hotelarskie	Hostele	7	2	1	1
15.		Pensjonaty	31	10	3	5
16.		Domy/ośrodki wypoczynkowe lub czasowe	401	119	38	42
17.		Kempingi, pola biwakowe, schroniska, schroniska młodzieżowe	14	5	1	2
18.		Inne obiekty świadczące usługi hotelarskie (obiekty agroturystyczne, pokoje gościnne)	1957	14	14	3
19.	Obiekty wykorzystywane do celów sportowych	Parki wodne	3	3	2	0
20.		Baseny kąpielowe kryte (w tym mieszane)	39	39	1	5
21.		Baseny kąpielowe odkryte	3	2	0	0
22.		Obiekty sportowe funkcjonujące samodzielnie (kluby sportowe, hale sportowe, hale widowiskowe)	23	8	4	0
23.	Zakłady pogrzebowe/domy pogrzebowe		4	1	1	0
24.	Cmentarze		25	8	0	0
25.	Targowiska		1	1	0	0
26.	Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i urządzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę		34	10	0	1
27.	Ustępy publiczne (funkcjonujące samodzielnie)		13	6	0	0
28.	inne	Tereny rekreacji (park, plaża, zieleniec, ogródek jordanowski)	11	2	0	0
29.		Kina, domy kultury, muzea, teatry	24	5	1	0
30.		Trasy i szlaki turystyczne	12	4	0	0
31.		Stacje paliw	10	2	0	0
32.		Inne niż powyżej	96	4	14	1
33.	Ekshumacje				22	0
34.	Imprezy masowe				5	0
Łącznie:			2910	376	124	67

Postępowania administracyjne:

Lp.	Działalność administracyjna	2021 rok	2022 rok	2023 rok
1	Ilość pobranych w ramach nadzoru prób wody	509 planowanych 5 doraźnych razem 514	535 planowanych 20 doraźnych razem 555	526 planowanych 20 doraźnych razem 546
2	Postanowienia	35	38	29
3	Decyzje	164	195	228

	merytoryczne			
4	Decyzje płatnicze	128	165	176
5	Liczba nałożonych mandatów	7	3	7
6	Kwota nałożonych mandatów	1400	500	1700

Z 228 wydanych decyzji merytorycznych:

- 18 dotyczyło wydania zgody na ekshumację;
- 1 dotyczyła transportu zwłok poza granice RP;
- 95 z powodu złej jakości wody pitnej, ciepłej użytkowej bądź też basenowej;
- 55 decyzji stwierdzających przydatność wody;
- 6 nakazujących doprowadzenie do prawidłowego stanu sanitarno-technicznego obiektu;
- 53 inne (prolongujących termin realizacji obowiązków, umarzające postępowanie, wygaszające decyzje, zatwierdzeń laboratorium);

Prowadzony nadzór wykazał nieprawidłowości w **67 obiektach**, co było związane ze złym stanem sanitarnym lub technicznym, brakiem badań wody użytkowej ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella*, z czego większość została już usunięta.

Postanowienia, opinie

Wydano ogółem **29 postanowień**, które dotyczyły:

- wyrażenia zgody na transport zwłok - 22
- regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie gmin – 2
- zawieszające postępowanie w sprawie wydania zezwolenia na ekshumację – 1
- inne – 4

Wydano **7 opinii** o niezbędnej wielkości sił i środków potrzebnych do zabezpieczenia imprezy masowej, **6 opinii** w sprawie kategoryzacji obiektów hotelarskich.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Liczba obiektów wodnych w ewidencji obejmuje 33 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz 60 innych podmiotów zaopatrujących ludność w wodę.

Z zaplanowanych 191 próbek wody do spożycia pobrano 189 próbek planowanych oraz dodatkowo 14 próbek doraźnych.

W związku ze złą jakością wody wydano **57 decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia** lub dopuszczających jedynie warunkowe korzystanie z wody, nakazując jednocześnie ich doprowadzenie do należytego stanu sanitarnego. **Wydano 3 decyzje dotyczące przekroczenia dopuszczalnej normy pałeczek z rodzaju *Legionella*** w ciepłej wodzie użytkowej ciepłej. Ponadto uzgodniono **93 harmonogramy** lub zakresy i częstotliwości poboru próbek wody do spożycia.

Wyłączenia wodociągów następowały głównie ze względu na zanieczyszczenia wody bakteriami *Escherichia coli* i z grupy coli. Prowadzono również monitorowanie wody w kierunku obecności pałeczek *Legionella* w obiektach służby zdrowia oraz obiektach hotelarskich. Po stwierdzeniu obecności *Legionelli* w próbach wody wdrażano stosowne postępowanie administracyjne, mające na celu wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi.

W powiecie tatrzańskim zewidencjonowanych jest 93 wodociągów i innych podmiotów zaopatrujących w wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności

gospodarczej lub w budynkach użyteczności, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym, wykorzystujących wodę przeznaczoną do spożycia. 11 opartych jest na ujęciach powierzchniowym będących bardziej narażonymi na zanieczyszczenie. Usytuowanie ujęć dla miasta Zakopane na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego zabezpiecza je przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, ściekami komunalnymi, itp. a z uwagi na specyfikę terenu w regionie tym nie stosuje się pestycydów jak również środków ochrony roślin. Jednakże pozostałe ujęcia w znacznej mierze narażone są na zanieczyszczenia nieczystościami płynnymi. Dla większości ujęć problem stanowi brak kanalizacji znacznej części gmin, co powoduje dość częste zanieczyszczanie przydomowych studni kopanych jak i wodociągów. W związku z powtarzającymi się skażeniami wody pitnej w wodociągach publicznych zaopatrujących mieszkańców gminy Biały Dunajec, wystosowano pismo do Wójta Gminy Biały Dunajec, zalecające podjęcie intensywnych działań, mających na celu w możliwie najszybszym czasie wyeliminowanie źródeł zagrożeń powodujących powtarzające się skażenie wody do spożycia w gminie. Zorganizowano również spotkanie dotyczące „Bezpieczeństwa zdrowotnego wody do spożycia”.

Woda na pływalniach

W ewidencji PPIS w Zakopanem w roku 2023 znajdowały się **44 pływalnie** w tym 32 pływalnie kryte, 2 pływalnie odkryte w tym 1 czynna tylko w sezonie letnim oraz 7 pływalni mieszanych w tym 3 parki wodne. W roku **skontrolowano 44 obiekty**. W 5 przypadkach stwierdzono następujące uchybienia:

- powierzchnie ścian, sufitów zawilgocone z widocznymi zaciekami, z odpadającym tynkiem i farbą, zardzewiała kaskada wodna,
- brak zapisów z bieżącej obserwacji, odnotowania przejrzystości wody, stwierdzanych widocznych zanieczyszczeń i podjętych działań naprawczych, weryfikacji systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urzędzeń, rejestrowania wyników pomiaru jakości wody na pływalni, z badania parametru chloru związanego.

Wydano **42 roczne oceny jakości wody na pływalniach**. 19 pływalni odpowiadało wymaganiom bez zastrzeżeń natomiast 23 pływalnie odpowiadały wymaganiom z nieprawidłowościami. Nie wydano dwóch ocen rocznych z powodu zamknięcia pływalni.

Do analiz **pobrano 254 próbki wody z niecek basenowych**, systemów cyrkulacji oraz natrysków. W 98 próbkach stwierdzono przekroczenia parametrów takich jak: liczba *Pseudomonas aeruginosa* - 16 próbek, ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h - 42 próbki, liczba *Legionella* - 19 próbek, mętność - 42 próbki, chloroform – 29 próbek, Σ THM – 1 próbka, glin – 5 próbek, azotany – 15 próbek, utlenialność – 7 próbek, *E. coli* – 6 próbek.

Wydano 34 decyzje administracyjne w zakresie kwestionowanej jakości wody. Ponadto uzgodniono 43 harmonogramy poboru próbek wody na pływalniach.

Legionella

W ramach nadzoru nad realizacją wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie jakości wody użytkowej ciepłej w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny **pobrano do badań 88 próbek**:

- w 4 podmiotach wykonujących działalność leczniczą (szpitale);
- w 3 obiektach higieny dzieci i młodzieży (internat i 2 schroniska młodzieżowe);
- w 14 obiektach hotelarskich, dps, oraz w noclegowni.

W jednym obiekcie hotelarskim oraz w jednym mieszkaniu prywatnym próbki pobrano w związku z dochodzeniem epidemiologicznym z powodu zgłoszenia zachorowania na legionellozę.

Przekroczenia (skażenie średnie) stwierdzono w 2 obiektach hotelarskich oraz w jednym obiekcie higieny dzieci i młodzieży. W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami wydano decyzje administracyjne.

Z uwagi na pojawiające się oraz niejednokrotnie powtarzające się zanieczyszczenia wody zarówno przeznaczonej do spożycia, ciepłej wody użytkowej oraz w wodzie pobieranej z niecek basenowych niezbędny jest stały nadzór nad przedsiębiorcami wskazanymi urzędów. Wprowadzane szybkie działania naprawcze znacząco obniżają narażenie zdrowotne ludzi korzystających z wody w powiecie tatrzańskim.

Obiekty użyteczności publicznej

W zakresie nadzoru bieżącego nad obiektami użyteczności publicznej znajdowało się **2910 obiektów** (w tym podmioty wykonujące działalność leczniczą, pływalnie i budynki zamieszkania zbiorowego). Wykonano **376 kontroli** kompleksowych oraz **124 kontrole doraźne**. 67 kontroli wykazało nieprawidłowości (w tym 5 na pływalniach opisane powyżej). Stwierdzone uchybienia dotyczyły między innymi:

- w 48 przypadkach braku badań wody użytkowej ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella*,
- w 3 przypadkach nieprawidłowości związanych ze składowaniem odpadów komunalnych;
- w 3 przypadkach obecności pluskiew;
- w 13 obiektach nieprawidłowości związanych ze złym stanem sanitarnym lub technicznym obiektu i były to widoczne ślady zacieków, przebarwienia na ścianach, sufitach i silikonach w brodzikach, odpadający tynk, nieprawidłowego składowania bielizny pościelowej czystej i brudnej;
- w przypadku 2 spółek wodnych złego stanu technicznego ogrodzenia oraz włączów do zbiorników wody oraz braku badań w ramach kontroli wewnętrznej.

Wydano **6 decyzji administracyjnych nakazujących** doprowadzenie do prawidłowego stanu sanitarno-technicznego obiektu.

Odpady medyczne

Podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych zlokalizowane w powiecie tatrzańskim stosują, opracowane przez siebie, szczegółowe procedury postępowania z odpadami medycznymi w zakresie selektywnego zbierania, transportu i wstępnego magazynowania odpadów medycznych wraz z instrukcją selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania. Odpady medyczne są wstępnie magazynowane z zachowaniem podziału na kolor czerwony, żółty, inny kolor niż czerwony i żółty oraz w pojemnikach jednorazowego użycia, sztywnych, odpornych na działanie wilgoci, mechanicznie odpornych na przekłucie lub przecięcie przy ostrych końcówkach, w odpowiednio przystosowanym do tego celu pomieszczeniu albo stacjonarnym lub przenośnym urządzeniu chłodniczym, przeznaczonym wyłącznie do magazynowania odpadów medycznych.

Przeprowadziła **6 kontroli podmiotów leczniczych** - 4 szpitali i 2 ośrodki zdrowia. Nie stwierdzono uchybień w zakresie sposobu prowadzenia gospodarki odpadami medycznymi, zbierania i magazynowania odpadów medycznych.

Solaria

W ramach nadzoru w zakresie spełnienia wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium w 2023 roku **skontrolowano 7 solariów** w tym 1 obiekt świadczący usługi wyłącznie solaryjne. Wszystkie skontrolowane solaria spełniały wymagania cytowanego rozporządzenia.

Sygnały obywatelskie

Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej w 2023 roku rozpatrzyła **52 sygnały obywatelskie**. Zgłoszenia te dotyczyły złego stanu sanitarno-technicznego obiektu, złego stanu wody do spożycia, obecności insektów, nieprawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi. W związku ze zgłaszanymi sygnałami przeprowadzono **28 kontroli interwencyjnych**. Wszystkie zgłoszenia będące w kompetencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zostały rozpatrzone, w **16 przypadkach potwierdzono zasadność** złożonych wniosków.

4) Stanowisko Pracy ds. Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży

Liczba placówek pod nadzorem, ogółem - 2539, w tym:

Rodzaj placówki	Liczba placówek	Liczba kontroli
stałe	74	93
w tym: uczelnie wyższe	0	0
Sezonowe - turnusy	2465	167

Przeprowadzono łącznie **260** kontroli sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz wypoczynku dzieci i młodzieży:

- **93** w stałych placówkach nauczania i wychowania (w tym 0 kontroli uczelni wyższych),
- **167** na turnusach wypoczynkowych (w tym: **84** kontrole wypoczynku zimowego i **83** kontroli wypoczynku letniego).

W 2023 r., w ramach nadzoru sprawowanego przez pion Higieny Dzieci i Młodzieży, przeprowadzono kontrole planowe i doraźne. Kontrole zaplanowane obejmowały przede wszystkim oceny bieżącego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego placówek. Kontrole doraźne pozostałe związane były z oceną warunków wypoczynku dzieci i młodzieży, sprawdzaniem realizacji obowiązków nałożonych na stronę w drodze postępowania administracyjnego, kontroli szkół pod kątem przygotowania do roku szkolnego 2023/2024, prowadzeniem kontroli odbiorowych i kontroli interwencyjnych. W związku z odnotowanymi w części skontrolowanych placówek nieprawidłowościami wdrożono postępowanie administracyjne. Wydano **18** decyzji administracyjnych (w tym 11 decyzji zmieniających termin wykonania nakazów wydanych decyzji) i **15** decyzji płatniczych. Nie nałożono mandatów karnych.

Postępowanie administracyjne - obszary stwierdzonych nieprawidłowości

lp.	decyzje zarządzające – obszary stwierdzonych nieprawidłowości	liczba decyzji
1.	sale lekcyjne/inne sale zajęć dla dzieci i młodzieży	1
2.	stan sanitarny toalet (sprawność techniczna armatury/wyposażenie w środki higieniczne)	1
3.	ciągi komunikacyjne w budynkach (schody/zabezpieczenie kaloryferów/szatnie)	2
4.	stan sanitarno-techniczny dróg dojścia/ogrodzenia	0

5.	plac zabaw/plac rekreacyjny/boiska sportowe	2
6.	warunki do powadzenia zajęć wychowania fizycznego	1
7.	dostosowanie mebli do zasad ergonomii/certyfikaty mebli i sprzętu sportowego	0
8.	pracownie komputerowe/pracownie nauki zawodu	0
9.	gabiny profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej	0
10.	badania wody w kierunku bakterii z rodzaju Legionella	1
11.	badanie natężenie oświetlenia w salach dydaktycznych	1

Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży:

Pracownik pionu higieny dzieci i młodzieży prowadził kontrole sanitarne turnusów wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży. Łącznie przeprowadzono **167** kontroli sanitarnych. Na skontrolowanych turnusach z wypoczynku skorzystało łącznie **6838** dzieci i młodzieży, w tym z wypoczynku letniego korzystało **3608** dzieci. Z wypoczynku zimowego organizowanego w powiecie tatrzańskim skorzystało **3230** uczestników.

Liczba załatwionych interwencji

Wpłynęło **7** wniosków o interwencje, w tym 1 dotycząca placówki będącej pod stałym nadzorem oraz 6 dotyczących placówek sezonowych. Spośród 7 interwencji 2 zgłoszono anonimowo. W 2 przypadkach interwencje uznano za bezzasadne, natomiast w 5 placówkach zgłoszenia były uzasadnione. Interwencje dotyczyły: złego stanu sanitarnego obiektów, w których organizowany jest wypoczynek dzieci i młodzieży oraz pojawienia się wszawicy w szkole podstawowej. W placówkach, których dotyczyły zgłoszenia prowadzono kontrole oraz postępowania administracyjne mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Charakterystyka placówek stałych

Nie stwierdzono budynków nieprzystosowanych do funkcjonowania danej placówki. Na 62 skontrolowane placówki stałe, niewłaściwy stan stwierdzono w 5 podległych jednostkach, w tym: higieniczno-sanitarny oraz techniczny w 2, a techniczny w 3. Odnotowano 9 placówek, które nie posiadają podłączenia do miejskiej sieci wodociągowej, jednostki te posiadają własne ujęcie wody. Liczba placówek nie posiadających podłączenia do sieci kanalizacyjnej 11, z czego 7 posiada zbiorniki bezodpływowe (szamba), a 4 własne oczyszczalnie ścieków. W powiecie tatrzańskim nie stwierdza się placówek, wyposażonych w sanitariaty zewnętrzne. W roku sprawozdawczym standardów dostępności do urządzeń sanitarnych nie zachowano w 5 placówkach, (są to sanitariaty w budynkach, w których nie ma możliwości rozbudowy). W kontrolowanych placówkach nie stwierdzono braku dostępu do ciepłej, bieżącej wody.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania.

W ramach nadzoru nad zapewnieniem prawidłowych warunków pobytu w placówkach oświatowych dzieci i młodzieży pracownik przeprowadzał oceny w zakresie: natężenia oświetlenia sztucznego (wyniki pomiarów przedstawiane przez dyrektorów placówek w trakcie kontroli) oraz higienicznych rozkładów zajęć lekcyjnych.

Oświetlenie		2023
Skontrolowano		
	liczba placówek	53
Stwierdzono niewłaściwe	liczba placówek	0
	liczba wydanych decyzji	1 (brak pomiarów)

Tygodniowy rozkład lekcji		2023
Skontrolowano	liczba oddziałów	344
	liczba szkół	32
Stwierdzony niezgodny z zasadami higieny	liczba oddziałów	0
	liczba szkół	0

Dodatkowe, istotne informacje, dotyczące warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych:

- **Zagęszczenie w klasach**

Nie stwierdzono zagęszczenia dzieci w placówkach.

- **Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach**

We wszystkich 12 skontrolowanych pracowniach chemicznych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych stwierdzono aktualne spisy posiadanych substancji chemicznych, wymagane karty charakterystyki tych substancji oraz prawidłowe oznakowanie i przechowywanie.

W szkołach zauważa się tendencję do przeprowadzania zajęć z chemii z wykorzystaniem projekcji multimedialnych, bez wykorzystania niebezpiecznych substancji chemicznych.

- **Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego**

Oceniając infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego skontrolowano 32 szkoły. Sześć placówek nie posiada infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Szkolny zespół sportowy posiada 9 placówek, w jednym zespole szkolno-przedszkolnym stwierdzono nieczynne natryski. Podczas prowadzonych kontroli uzyskano informacje, że uczniowie nie korzystają z pryszniczy. Jediną szkołą gdzie prysznicze są wykorzystywane jest Zespół Szkół Mistrzostwa Sportowego. Wynika to ze specyfiki szkoły. Uczniowie rano mają treningi specjalistyczne, po których odbywają się lekcje, trwające często do późnych godzin. Nie oddano do użytku nowych obiektów sportowych. Uczniowie lekcje wychowania fizycznego odbywają również na lodowisku, a także jeżdżą na nartach biegowych po terenach przy szkołach.

- **Wszawica, świerz**

Do PSSE w Zakopanem wpłynęło jedno zgłoszenie anonimowe od rodzica z informacją, że w szkole podstawowej pojawiła się wszawica. Pracownik przeprowadził kontrolę podczas której vice dyrektor szkoły potwierdziła, że jest ten problem, następnie przedstawiła postępowanie, które zostało wdrożone. Było ono właściwe. Kontrolę prowadzono przy udziale pracownika Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, który pozostawił materiały edukacyjne dotyczące pedikulozy.

Pracownik pionu Higieny Dzieci i Młodzieży prowadził stoisko edukacyjne wspólnie z pracownikiem pionu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia na Zakopiańskim Dniu Dziecka. Dystrybuowano wówczas ulotki na temat pedikulozy.

- **Dożywianie**

W wyniku kontroli przeprowadzonych w 2023 r. stwierdzono, że na 32 skontrolowane szkoły 25 zapewnia ciepłe posiłki obiadowe, w tym: obiady dwudaniowe – 16 szkół, obiady jednodaniowe – 9 szkół. Drugie śniadania dla uczniów przygotowywano w 1 szkole podstawowej. Nie stwierdzono szkół, gdzie podawano napoje (mleko lub herbatę). Z dożywiania skorzystało:

z obiadów 1780 uczniów, z drugich śniadań 61 uczniów. Ogółem z posiłków dofinansowanych skorzystało 119 uczniów.

Sklepiki uczniowskie funkcjonują w 11 szkołach, natomiast automaty z żywnością i napojami znajdują się w 3 szkołach.

Zmodernizowano blok żywieniowy w 1 szkole podstawowej.

- **Profilaktyka opieki medycznej nad uczniami**

15 szkół posiada gabinety profilaktyki zdrowotnej. Podczas kontroli nie stwierdzono gabinetu niezgodnego z wymogami technicznymi lub w niewłaściwym stanie sanitarnym. Nie ma szkoły, która profilaktyczną opiekę zdrowotną zapewnia poza placówką.

Inne informacje o podjętych działaniach i przedsięwzięciach pionu Higieny Dzieci i Młodzieży.

Prowadzono nadzór nad przestrzeganiem realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W 2023 roku nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie realizacji ww. ustawy na terenie placówek oświatowo-wychowawczych. Informacje z monitoringu nadzorowanych placówek comiesięcznie przekazywane są do pracownika pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Krótkie podsumowanie – wnioski.

W 2023 r. podobnie jak w latach ubiegłych, stan sanitarno – techniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulegał poprawie, co było wynikiem prowadzonych prac remontowych, często w związku z postępowaniem administracyjnym wszczętym przez PPIS w Zakopanem. Ze względu na wzrost cen materiałów i usług budowlanych przyznane wcześniej placówkom, przez organy prowadzące, środki finansowe były niewystarczające na wykonanie prac wynikających z nakazów decyzji. Dyrektorzy placówek składali wnioski z prośbą o przesunięcie terminu wykonania zaleceń decyzji.

5) Stanowisko Pracy ds. Nadzoru Higieny Pracy

Nadzór nad zakładami pracy

W ramach nadzoru bieżącego nad warunkami pracy w zakładach pracy PPIS w Zakopanem sprawował **nadzór nad 350 zakładami pracy, w których przeprowadzono 314 kontroli sanitarnych (w 262 obiektach).**

Kontrole sprawdzające przeprowadzone w obiektach, gdzie zostały stwierdzone uchybienia i wydano zalecenia, wykazały usunięcie uchybień. Stwierdzone uchybienia w kontrolowanych zakładach pracy dotyczyły zazwyczaj braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy, braku ocen ryzyka zawodowego, nieodpowiedniego stanu sanitarnotechnicznego pomieszczeń oraz braku instrukcji stanowiskowych. Większość ww. uchybień stwierdzana była w małych zakładach pracy, zatrudniających do 10 pracowników, tj. firmy budowlane, warsztaty samochodowe, stolarnie.

Narażenie pracowników zatrudnionych w zakładach pracy na stanowiskach, gdzie występują narażenia na czynniki fizyko-chemiczne jest w sposób ciągły monitorowane przez uprawnione laboratoria mające akredytacje do przeprowadzania badań środowiskowych. Zakłady te, na skutek działań ze strony Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej w Zakopanem podjęły wszelkie możliwe działania w celu ograniczenia wielkości stężeń i natężeń czynników szkodliwych występujących na poszczególnych stanowiskach pracy.

Działania Inspekcji Sanitarnej na terenie tutejszego powiatu w ramach higieny pracy, skupiały się głównie na stałym, bieżącym monitorowaniu stopnia narażenia oraz maksymalnej ochrony osób przed szkodliwymi czynnikami występującymi w środowisku pracy, takimi jak: czynniki

fizyczne, czynniki biologiczne oraz czynniki chemiczne.

W wyniku przeprowadzenia kontroli sanitarnych **zaniedbania sanitarno-higieniczne stwierdzono w 23 zakładach**. W związku z tym wydano **23 decyzje płatnicze i 18 decyzji administracyjnych nakazujących**, przymuszających właścicieli, kierowników zakładów do wykonania ogółem 41 nałożonych decyzją obowiązków dotyczących m.in.:

- braku aktualnych pomiarów czynników szkodliwych w środowisko pracy - w ilości 15 nakazów;
- braku instrukcji stanowiskowych BHP - w ilości 6 nakazów;
- braku oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy - w ilości 8 nakazów;
- braku rejestru czynników szkodliwych - w ilości 5 nakazów;
- braku odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych na stanowiskach pracy – w ilości 3 nakazów;
- braku oświadczeń o zapoznaniu się z oceną ryzyka zawodowego - w ilości 4 nakazów.

Po raz kolejny **wykonano pomiary stężenia radonu** wewnątrz pomieszczeń w celu ograniczenia narażenia na radon w miejscach pracy i nauki. Pomiarów dokonano w 7 placówkach oświatowych, tj.:

- Przedszkole nr 3 w Zakopanem, ul. Kasprusie 35A,
- Przedszkole Samorządowe Jurgów 13,
- Przedszkole nr 7 w Zakopanem, ul. Nowotarska 32A,
- Liceum ogólnokształcące im. Oswalda Balzera w Zakopanem, ul. Słoneczna 1,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Gen. Mariusza Zaruskiego w Zakopanem, ul. Karłowicza 6,
- Szkoła Podstawowa Witów 119,
- Szkoła Podstawowa w Białce Tatrzańskiej, ul. Środkowa 184.

W niektórych pomieszczeniach ww. placówek stwierdzono przekroczenie stężenia radonu. Dyrektorzy placówek podjęli niezbędne kroki w celu zminimalizowania narażenia oraz zostali zobowiązani do ponownego wykonania badań.

Nadzór nad chorobami zawodowymi.

Ilości zgłaszanych, a przede wszystkim stwierdzanych chorób zawodowych tutejszego powiatu tatrzańskiego na przestrzeni ostatnich lat kształtują się następująco:

rok	ilość zgłoszonych chorób zawodowych	ilość stwierdzonych chorób zawodowych
2012	7	1
2013	6	0
2014	4	1
2015	4	2
2016	2	1
2017	2	0
2018	0	1
2019	0	0
2020	0	0
2021	2	1
2022	5	1
2023	1	3

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zakopanem wydał 2 decyzje dotyczące prowadzonych postępowań w sprawie o podejrzeniu choroby zawodowej, było to zakażenie wirusem SARS-CoV-2 – **poz. 26** wykazu chorób zawodowych oraz 1 decyzję w sprawie o podejrzeniu choroby zawodowej, była to przewlekła choroba narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym – **poz. 15** wykazu chorób zawodowych. Pozostałe 2 zgłoszenia dotyczą zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i są w toku.

Nadzór nad kosmetykami i produktami biobójczymi

Prowadzone były również kontrole tematyczne dotyczące produktów biobójczych wprowadzanych na rynek. Przeprowadzono łącznie **18** kontroli tematycznych nad produktami biobójczymi. Prowadzony był także nadzór nad produktami kosmetycznymi, w zakresie znakowania produktów kosmetycznych, kontrole w tym zakresie prowadzone były w sklepach drogeryjnych. Zgodnie z harmonogramem prowadzono także pobór kosmetyków do badań. Pobrano **13 produktów kosmetycznych** do badań, kierunek badań obejmował swoim zakresem badania fizykochemiczne oraz badania w zakresie mikrobiologii.

Nadzór nad środkami zastępczymi

Działania w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi to kontrole punktów wprowadzających do obrotu produkty zawierające w swoim składzie CBD lub HHC-O, tzw. sklepy konopne.

Przeprowadzono kontrolę dotyczącą obrotu w:

- Sklepie SENSI HEMP w Zakopanem, ul. Krupówki 50E,

W ww. obiekcie nie stwierdzono wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Kontrole były przeprowadzane we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Zakopanem.

Na bieżąco śledzono zmiany do Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych.

W listopadzie 2023 roku odbyły się prelekcje – pogadanki pt. „NOWE NARKOTYKI – ZAGROŻENIA, KARY” w ramach tygodnia profilaktyki w ZSB w Zakopanem (5 godzin lekcyjnych – 5 prelekcji od 14-15.11.2023 r.) W pogadankach wzięli udział uczniowie kl. III i II (technikum, zawodowej) Zespołu Szkół Budowlanych w Zakopanem, łącznie 112 uczniów + 2 nauczycieli.

W roku 2023 r. **nie zgłoszono żadnego podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi** .

Na bieżąco prowadzona była współpraca z Komendą Powiatową Policji oraz Prokuraturą Rejonową w zakresie wymiany informacji dotyczących środków zastępczych

Działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zakopanem w latach 2016 - 2023 w zakresie kar pieniężnych nakładanych na podmioty wprowadzające do obrotu środki zastępcze i nowej substancje psychoaktywne

Rok	Kwota nałożonych kar pieniężnych zł	Kwota kar wyegzekwowana zł	Kwota wydatkowana na badania zł
2016	100 000	0	3542,40
2017	120 000	70 000	8560,80
2018	330 000	0	14504,80
Razem	550 000	70 000	26 608,00

6) Stanowisko Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

W zakresie sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowano działania o charakterze profilaktycznym, związane z ochroną zdrowia i życia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Prowadzony nadzór nad inwestycjami w procesie ich planowania i lokalizacji, opracowania projektów i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych, miały na celu zapewnienie ochrony przed szkodliwymi wpływami i uciążliwościami. Podejmowana działalność prowadzona była na wniosek inwestorów, w tym m.in. organów administracji samorządowej, i związana z zapewnieniem właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych w nowopowstałych obiektach żywnościowo-żywnościowych, obiektach, w których wykonywana jest działalność lecznicza, placówkach oświatowych, budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w obiektach turystyczno-rekreacyjnych, usługowych i handlowych.

Uzgardnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych oraz uzgardnianie projektów technologicznych adaptowanych i modernizowanych obiektów jest jednym z zadań realizowanych na przedmiotowym stanowisku i jednocześnie stanowi gwarancję realizacji inwestycji we właściwy sposób w późniejszym okresie. W trakcie uzgardniania brano pod uwagę przepisy szczegółowe odnoszące się m.in. do warunków technicznych, higieny środków spożywczych, bezpieczeństwa i higieny pracy, zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Zwracano szczególną uwagę na dostosowanie układu funkcjonalnego obiektów, instalacji wewnętrznych, elementów wyposażenia itp. do zakresu podejmowanej działalności.

Uzgardniano projekty budowlane i technologiczne, wśród których liczną grupę stanowiły obiekty użyteczności publicznej, tj. obiekty związane z obrotem artykułami spożywczymi, zakłady kosmetyczne, obiekty usługowo-handlowe, obiekty turystyczno-rekreacyjne oraz budynki zamieszkania zbiorowego. Ponadto uzgardniano projekty instalacji sanitarnych w zakresie m.in. wentylacji mechanicznej.

Działania sprowadzały się również do uczestnictwa w dopuszczeniu do użytkowania obiektów. Polegało to w szczególności na sprawdzeniu zgodności realizacji obiektów budowlanych z dokumentacją projektową i zapewnieniu odpowiednich warunków w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych, co było realizowane poprzez przeprowadzanie kontroli obiektów, we współpracy z odpowiednimi komórkami, które w dalszym etapie przejmowały dane obiekty pod nadzór bieżący. Brano udział w dopuszczeniu do użytkowania obiektów i inwestycji, które wpływają bezpośrednio na poprawę stanu sanitarnego obejmujące m.in. rozbudowę, dobudowę i przebudowę głównego skrzydła budynku Szpitala Specjalistycznego Chorób Płuc „Odrodzenie” im. Klary Jelskiej w Zakopanem oraz nadbudowę zachodniej, parterowej części budynku „D” Szpitala Powiatowego im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem o jedną kondygnację na potrzeby Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

W trakcie prowadzonych postępowań związanych z dopuszczeniem do użytkowania wnioskowanych inwestycji stwierdzono, iż we wszystkich obiektach zostały spełnione warunki higieniczne i zdrowotne do prowadzenia danej działalności, co możliwe było dzięki współpracy z inwestorami, pracownikami powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych i wojewódzkiej stacji, licznymi konsultacjami oraz wizjami przeprowadzanymi w trakcie realizacji inwestycji.

W ramach postępowań prowadzonych w trybie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane kilkakrotnie stwierdzono zgodność wykonania obiektów budowlanych z projektem

budowlanym z zastrzeżeniem, że projekt jest niezgodny z przepisami w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących m.in. braku wydzielonych przedsiionków izolacyjnych w toaletach ogólnodostępnych i toaletach dla personelu, czy nieprawidłowego usytuowania czerpni powietrza w instalacji wentylacji mechanicznej. Wyłącznie w jednym przypadku stwierdzono brak zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, dotyczących wysokości pomieszczeń łazienek, które nie stanowiły zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi.

W przypadku realizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny jest jednostką wydającą opinię, co do wpływu inwestycji na zdrowie i życie ludzi, na etapie jej realizacji i eksploatacji, oraz potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W trakcie prowadzonych postępowań brano pod uwagę m.in. oddziaływanie w zakresie zanieczyszczeń powietrza, hałasu, drgań oraz zanieczyszczeń wody pitnej i gleby.

Przeprowadzane były również uzgodnienia projektów: miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego, co według przepisów szczególnych jest obligatoryjne. W trakcie prowadzonych postępowań, w ramach posiadanych kompetencji, weryfikowano zasady dotyczące prowadzenia prawidłowej gospodarki wodnej i ściekowej, gospodarki odpadami, uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną, ochronę klimatu akustycznego oraz powietrza atmosferycznego.

Realizując ustawowe obowiązki i zadania w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego zajęto **376 stanowisk** (w 2022 roku zajęto **353 stanowiska**), w tym:

– w postępowaniu w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wydano:

- **16 uzgodnień** dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko (w 2022 roku wydano 6 uzgodnień),
- **1 uzgodnienie** dotyczące odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (w 2022 roku wydano również 1 uzgodnienie),
- **15 opinii** do projektów dokumentów, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, co do spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych (w tym 3 negatywne), dla porównania w 2022 roku wydano 6 opinii,

– w postępowaniu w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- **21 opinii** co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (w 2022 roku wydano również 21 opinii),
- **8 opinii** w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (w 2022 roku wydano 5 opinii), ponadto wydano:

– **18 uzgodnień** dokumentacji projektowych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, nowoprojektowanych, adaptowanych, modernizowanych, przebudowywanych i rozbudowywanych obiektów,(w 2022 roku wydano 15 uzgodnień),

– **4 decyzje** w ramach zastosowania rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych, dla porównania w 2022 roku nie wydano żadnej decyzji,

– **145 uzgodnień** dotyczących spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów

warunków zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego, dla porównania w 2022 roku wydano 173 uzgodnienia,

– **115 opinii** w wyniku uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych, (w 2022 roku wydano 109 opinii).

Ogółem wydano **194 opinie** sanitarne (w 2022 roku wydano 337 opinii) oraz **148 postanowień** (w 2022 roku wydano 1 postanowienie). Pozostałe stanowiska wyrażane były w formie pisma.

Realizując swoje zadania sporządzono i wydano **262 decyzje płatnicze** (w 2022 roku wydano 119 decyzji płatniczych). Przeprowadzono **167 kontroli** obiektów, w tym **46 wizji lokalnych** (w 2022 roku przeprowadzono **149 kontroli** obiektów, w tym **37 wizji lokalnych**).

Liczba zajętych stanowisk w ramach wykonywania pracy w Zapobiegawczym Nadzorze Sanitarnym uzależniona jest od liczby wpływających wniosków.

Bardzo ważną rolę odgrywa pomoc udzielana inwestorom, która sprowadzała się m.in. do przekazywania informacji z zakresu aktualnych przepisów sanitarnych, wymaganej dokumentacji, niezbędnej do przedłożenia, w związku z dopuszczeniem obiektu do użytkowania oraz spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie projektowania inwestycji.

Działalność opierała się również na współpracy z innymi komórkami organizacyjnymi Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Zakopanem, a także z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w Zakopanem oraz organami administracji samorządowej powiatu tatrzańskiego.

Sprawy, którymi zajmuje się Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny wymagają multidyscyplinarnej wiedzy, gdyż są one bardzo złożone i nierzadko skomplikowane i problematyczne, przez co czasochłonność wykonywanych czynności jest bardzo duża. Dzięki realizacji zadań na Stanowisku Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego stan sanitarny powiatu tatrzańskiego poprawia się, a nieprawidłowości pojawiające się w trakcie realizacji inwestycji zostają wyeliminowane, co pozwala na uniknięcie negatywnego wpływu na zdrowie i życie ludzi.

7) Oddział Laboratoryjny – Punkt Poboru Próbek

Działalność Oddziału Laboratoryjnego w obsadzie jednoosobowej była w 2023 r. ograniczona do przyjmowania i rejestrowania próbek materiału ludzkiego, wody i żywności, które są transportowane do badań wykonywanych przez Oddział Laboratoryjny WSSE w Krakowie (z oddziałami zamiejscowymi w Tarnowie oraz Wadowicach). Po wykonaniu badań przez WSSE w Krakowie wydawano sprawozdania i raporty.

W 2023 r. do badań w ramach nadzoru przyjęto ogółem **1107 próbek**, w tym:

- 442 próbki materiału ludzkiego (ze styczości, od ozdrowieńców, nosicieli i młodzieży szkolnej);
- 556 próbek wody;
- 109 próbek żywności i materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach nadzoru;

Do badań laboratoryjnych przyjmowano także próbki materiału ludzkiego od klientów zewnętrznych - ogółem przyjęto badań na nosicielstwo 2065 próbek i 15 próbek do badania żywności na zlecenie.

8) Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

Działania promocyjne

W 2023 roku na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zakopanem realizowane były następujące programy edukacyjne:

- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”,
- „Czyste powietrze wokół nas”,
- „Bieg po zdrowie”,
- „Nie pal przy mnie, proszę”,
- „Znajdź właściwe rozwiązanie”,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”,
- „Znamię! Znam je?”, „Podstępne WZW”,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS.

W wyżej wymienionych programach wzięło udział **2671** uczniów ze szkół i przedszkoli z terenu powiatu tatrzańskiego.

Realizacja interwencji nieprogramowych

Działania z promocji zdrowia były skierowane głównie na profilaktykę palenia tytoniu, promocję higieny jamy ustnej, w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia, profilaktyka wszawicy.

Z okazji Światowego Dnia Zdrowia Jamy Ustnej przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. higieny jamy ustnej. Spotkania skierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym – w działaniach uczestniczyło 589 uczniów z 13 placówek oświatowych.

Z okazji Światowego Dnia Ziemi przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. czystego powietrza. Spotkania skierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym – w działaniach uczestniczyło 378 uczniów z 4 placówek oświatowych.

Z okazji Światowego Dnia Walki z Anoreksją przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. Anoreksji i Bulimii. Spotkania skierowane były do uczniów szkoły średniej – w działaniach uczestniczyło 40 uczennic z 1 placówki oświaty.

Z okazji Światowego Dnia AIDS przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. zakażenia HIV i zwalczaniu AIDS. Spotkania skierowane były do uczniów szkoły podstawowych i średniej – w działaniach uczestniczyło 482 uczniów klas 7 i 8 szkoły podstawowej z 14 placówek oświaty i 259 uczniów szkoły średniej z 4 placówek oświaty.

Z okazji Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych (galerii plakatów) w placówkach leczniczych oraz udostępniono galerie plakatów na social mediach.

Interwencje nieprogramowe krajowe:

- Profilaktyka palenia tytoniu, w tym Światowy Dzień Rzucania Palenia i Światowy Dzień bez Tytoniu:
 - dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do szkół;
 - zorganizowano stoiska informacyjno-edukacyjnego w jednej ze szkół, przeprowadzono badania Smokerlyzerem wśród uczniów podczas Tygodnia Profilaktyki;
 - przeprowadzono prelekcje dla uczniów szkół średnich na temat szkodliwego wpływu palenia papierosów na zdrowie człowieka.

- Uzależnienie od dopalaczy:
 - przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. uzależnienia od dopalaczy. Spotkania zorganizowane z okazji „Tygodnia Profilaktyki” w jednej ze szkół średnich – w działaniach uczestniczyło 77 uczniów.
- Szkodliwość telefonów komórkowych:
 - przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. fonoholizmu uzależnienia od telefonów komórkowych, spotkania skierowane były do uczniów szkoły podstawowych i średniej – w działaniach uczestniczyło 172 uczniów szkoły podstawowej z 2 placówek oświaty i 204 uczniów szkoły średniej z 3 placówek oświaty.
- Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania:
 - zorganizowano stoisko informacyjno-edukacyjne podczas zakopiańskiego „Dnia Dziecka”. Na stoisku oprócz ulotek i broszur kampanijnych, można było poczęstować się owocami, sokami. Dzieci otrzymywały balony z owocowym nadrukiem, mogły zagrać w gry profilaktyczne oraz zgadywanki.
 - zorganizowano stoisko informacyjno-edukacyjne podczas „Zakopiańskich Regionalnych Targów Żywności” organizowanych na Równiach Krupowych promujące kampanię informacyjną organizowaną przez Europejski Urząd ds. Bezpiecznej Żywności #UEChooseSafeFood tematem były: suplementy diety, higiena żywności, znakowanie żywności.
- Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku:
 - przeprowadzono prelekcje dla uczniów, uczestników kolonii oraz opiekunów w ramach akcji Bezpieczne Wakacje. Na spotkaniach wyświetlona została prezentacja multimedialna dot. zagrożeń wakacyjnych, bezpieczeństwa w górach i nad wodą, bezpiecznego przebywania na słońcu, bezpieczeństwie żywności, zbilansowanej diety, aktywności fizycznej, szkodliwości stosowania używek przez osoby nieletnie oraz zachowanie higieny osobistej podczas wakacji. W działaniach wzięło udział 819 uczestników letniego wypoczynku.
 - dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do domów wczasowych/kolonijnych
- Promocja szczepień przeciw HPV
 - dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do placówek leczniczych;
 - zamieszczano informacje o promocji na social mediach.
- Kampania różowy październik #jajużaty?, która miała na celu profilaktykę nowotworów piersi u kobiet – adresatami kampanii były kobiety w wieku od 15 do 70 roku życia:
 - dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do placówek leczniczych i szkół średnich;
 - zamieszczano informacje o kampanii na social mediach.
- Projekt wzmocnienie nadzoru sanitarno-epidemiologicznego w Polsce. W ramach Projektu zostały przeprowadzone warsztaty, na których przedstawiono zasady prowadzenia nadzoru epidemiologicznego i zapobiegania chorobom zakaźnym u ludzi oraz przydatne informacje z zakresu bezpieczeństwa żywności, właściwej higieny oraz zdrowego trybu życia i odżywiania:
 - dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do placówek leczniczych, aptek, szkół średnich, urzędu gminy, PCPR;
 - zamieszczano informacje o kampanii na social mediach.

Inne przedsięwzięcia:

Na bieżąco zamieszczano ważne informacje dotyczące zdrowia publicznego na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zakopanem oraz w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter)

POSUMOWANIE

1. 5 maja 2023 r. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ogłosiła koniec pandemii COVID-19, a od 1 lipca 2023 r. na terenie Polski zostaje zniesiony stan zagrożenia epidemicznego. Jednak nadal zgłaszane były zachorowania na COVID-19 (gwałtowny wzrost w okresie jesienno-zimowym). Pracownicy Sekcji Nadzoru Epidemiologii przeprowadzali wywiady z osobami, u których wykryto wirusa SARS-CoV-2 i odnotowywali je w systemie SEPIS. Spadek zachorowań na COVID-19 w porównaniu do roku 2022 wyniósł 75%.
2. Plan kontroli został wykonany w 99% - na 1703 planowane kontrole wykonano 1685. Pobór prób wody – wykonano 98% i żywności - wykonano w 100%. Ponadto przeprowadzono 1127 kontroli doraźnych (nieplanowanych) były to kontrole odbiorowe, sprawdzające, tematyczne i interwencyjne.
3. Do PSSE w Zakopanem wpłynęło 181 sygnałów obywatelskich z czego 41 było zasadnych (czyli ok. 23%), a 28 tylko częściowo zasadnych. W związku z bezpieczeństwem żywności wpłynęło 117 wniosków „sygnałów obywatelskich”, w tym 17 wniosków od jednej osoby i wszystkie te wnioski dotyczyły kontroli punktów sprzedaży oscypków i soków domowych na terenie całego powiatu tatrzańskiego. W 104 przypadkach przeprowadzono kontrole sanitarne i nałożono 30 mandatów karnych na kwotę 7250 zł. Ponadto wysłano 17 wniosków do WSSE o nałożenie kary pieniężnej z ustawy o bezpieczeństwie żywności. MPWIS nałożył 15 kar na kwotę 6900 zł, a 2 wnioski są w toku. Około 70% składnych wniosków jest bezzasadnych, co w znacznym stopniu destabilizuje pracę Sekcji Nadzoru Higieny Żywności i Produktów Kosmetycznych. W związku z sygnałami obywatelskimi dotyczącymi stoisk regionalnych, na których sprzedawane są serki w PSSE w Zakopanem zorganizowano 2 spotkania z przedstawicielami Zakopiańskiego Centrum Kultury i Urzędu Miasta Zakopane. Na spotkaniach omówiono wymagania sanitarnohigieniczne jakie powinny spełniać tzw. „fasiągi”, z których są sprzedawane serki regionalne, a którymi zarządza ZCK.
4. Nastąpił wzrost zachowań w stosunku do roku 2022 na salmonellozy o 130%, zakażenia wywołane przez *Clostridium difficile* o 185%, szkarlatynę o 204%, WZW typu C o 300%, różę o 1200%. Natomiast nastąpił spadek zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe o 36%. W roku 2023 zarejestrowano 3 ogniska zakażenia chorobą przenoszoną drogą pokarmową. Dominującym czynnikiem etiologicznym był Norowirusów. Ogółem na zakażenie narażonych **było 338 osób** z tego **zachorowało 122 osoby** w tym 90 dzieci w wieku do lat 14. Dwa ogniska dotyczyły obozu sportowego, a jedno zorganizowanej grupy rodziców z dziećmi.
W 2 szpitalach zarejestrowano 13 ognisk epidemicznych. Dominującym czynnikiem był nadal SARS-CoV-2. Pozostałe ogniska spowodowane były zakażeniem *Clostridium difficile* i *Klebsiellą pneumoniae*. Wszystkie ogniska zostały opracowane na podstawie przeprowadzonych kontroli i wywiadów epidemiologicznych.
5. Z powodu powtarzających się skażeń wody pitnej w wodociągach publicznych zaopatrujących mieszkańców gminy Biały Dunajec w listopadzie 2023 r. PSSE zorganizowano spotkanie dla przedstawicieli Gminy Biały Dunajec oraz osób nadzorujących

wodociągi w gminie. Na spotkaniu przedstawiono prezentację dotyczącą „Bezpieczeństwa zdrowotnego wody do spożycia” oraz omówiono zakresy badań wymaganych rozporządzeniem, obowiązujące terminy przekazywania sprawozdań z badań, konsekwencji wynikających ze spożycia wody niespełniającej wymagań.

W reakcji na liczne zachorowania w Polsce na legionelozę podjęto działania informacyjno-edukacyjne i wysłano do wszystkich podmiotów leczniczych oraz kilkuset obiektów świadczących usługi noclegowe informację dotyczącą zwiększonego ryzyka namnażania się bakterii z rodzaju Legionella w instalacjach ciepłej wody użytkowej wewnątrz budynków oraz ulotkę informacyjną wydaną przez Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób.

6. W związku z organizacją III Igrzysk Europejskich Kraków – Małopolska, które odbyły się w dniach 21 czerwca – 2 lipca 2023 r. PPIS w Zakopanem wydał opinię dotyczącą organizacji imprezy o nazwie: „Zawody Sportowe – skoki narciarskie”, które odbyły się na terenie obiektu sportowego „Średnia Krokiew” w Zakopanem w dniach 27-29 czerwca 2023 r. i na terenie obiektu sportowego „Wielka Krokiew” w Zakopanem w dniach 30 czerwca – 1 lipca 2023 r. oraz przeprowadził 144 kontrole obiektów świadczących usługi hotelowe i obiektów żywieniowych.
7. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zakopanem wzięła udział w Projekcie pn. „Wzmocnienie nadzoru sanitarno-epidemiologicznego Polski” nr POWR.07.01.00-00-0008/22 realizowanego w ramach Działania 7.1 Oś priorytetowa VII Wsparcie REACET-EU dla obszaru zdrowia Projektu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. W ramach zadania nr 4 w okresie od 15 sierpnia do 31 grudnia 2023 roku w PSSE w Zakopanem była zatrudniona 1 osoba z Ukrainy. Ponadto 2 pracowników wzięło udział w kursie języka ukraińskiego on-line, a 1 pracownik uczestniczył on-line w dwudniowych warsztatach dotyczących profilaktyki chorób zakaźnych i bezpieczeństwa żywności, zdrowego życia i odżywiania.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Zakopanem

mgr Beata Trojańska

Dokument podpisany elektronicznie

Zakopane, dnia 11 marca 2024 r.